

ФИНАНСОВО СПОРАЗУМЕНИЕ¹

Европейската комисия, наричана по-долу за краткост **“КОМИСИЯТА”**, действаща за и от името на Европейската общност, наричана по-надолу **“ОБЩНОСТТА”**,

от една страна и

Правителството на Република България, наричано по-надолу **“ПОЛУЧАТЕЛ”**,

от друга страна,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СЛЕДНОТО:

Мярката, спомената в чл.1 по-долу, ще бъде изпълнявана и финансирана с бюджетни средства на ОБЩНОСТТА в съответствие с условията, предвидени в това Споразумение. Техническата, правната и административна рамка, в която мярката, посочена в чл.1 по-долу ще бъде изпълнявана, е описана в “Общите условия”, приложени към Рамковото споразумение между КОМИСИЯТА и СТРАНАТА-ПОЛУЧАТЕЛ, и допълнена от разпоредбите на този Меморандум и анекса “Специални разпоредби” към него.

ЧЛЕН 1 – ЕСТЕСТВО И ПРЕДМЕТ

Като част от програмата си за помощи ОБЩНОСТТА ще подпомогне финансирането на следната МЯРКА:

Номер на програмата: **BG 2006/018-164**

Заглавие: **Национална програма за България за 2006 (Част I)**

Срок на действие: **До 30 ноември 2008**

ЧЛЕН 2 – АНГАЖИМЕНТ НА ОБЩНОСТТА

Финансовото участие на ОБЩНОСТТА се определя на максимум **26,262 млн. евро**, наричано по-долу за краткост **“ПОМОЩ НА ЕО (Европейската общност)”**.

---

¹ Финансовото Споразумение има следната структура: 1. начален документ, съдържащ информация за страната, стойността на помощта и лицето, упълномощено да подпише 2. Рамково споразумение вкл Анекс А и Анекс Б, Анекс В – Специални условия /текстът на приетото финансово предложение, от Описание и цели нататък и Анекс Г “Прозрачност/публичност/.

ЧЛЕН 3 – ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ И ИЗТИЧАНЕ НА СРОКА НА ДЕЙСТВИЕ

За настоящата МЯРКА, ПОМОЩТА НА ЕО ще бъде валидна за договаряне до **30 ноември 2008 г.** при условията на това Споразумение. Всички договори следва да бъдат подписани до тази дата. Тази част от средствата от ПОМОЩТА НА ЕО, която не е договорена дотогава, ще бъде анулирана.

Крайният срок за изпълнение на договорите е **30 ноември 2009 г.** с изключение на проект *BG 2006/018-164.01.01: “Програма за развитие на гражданското общество”*, за който крайният срок за изпълнение на договорите е 30 ноември 2010 г.³ КОМИСИЯТА може, при изключителни обстоятелства, да разреши съответно удължаване на периода на договаряне или на срока за изпълнение на договорите, при условие че това е поискано в разумен срок и е аргументирано от ПОЛУЧАТЕЛЯ. Разплащането на средствата може да продължи в срок до 12 месеца след крайния срок за изпълнение на договорите, с цел да бъдат покрити задължения, свързани с изпълнението на договорите, сключени по програмата. Настоящото Споразумение престава да бъде в сила с изтичането на срока за разплащане на ПОМОЩТА. Всички средства, които не са изразходвани, трябва да бъдат върнати на Комисията.

ЧЛЕН 4 - АДРЕСИ

Кореспонденцията, свързана с изпълнението на МЯРКАТА, в която се посочва номера и наименованието на МЯРКАТА, следва да се изпраща както следва:

За ОБЩНОСТТА:

Делегация на Европейската комисия
ул. “Московска” № 9
ПК 668
1000 София
България

Тел: (+359 2) 933 5252
Факс: (+359 2) 933 5233

За ПОЛУЧАТЕЛЯ:

г-н Любомир Дацов
Заместник министър на финансите
Национален координатор на помощта
Министерство на финансите
ул. “Раковски” № 102
1040 София
България

---

³ Трябва да бъде осигурено съответствие между основния текст на ФП (1ва стр.) и на ФМ (1^{ва} стр., както и в раздел “Мерки по изпълнението”). Крайният срок за договаряне и крайният срок за изпълнение на договорите трябва да съответстват на посочените по-горе текстове.

ЧЛЕН 5 – БРОЙ ОРИГИНАЛНИ ЕКЗЕМПЛЯРИ

Настоящото Споразумение е съставено в два еднакви екземпляра на английски език.

ЧЛЕН 6 – ВЛИЗАНЕ В СИЛА

Настоящото Споразумение влиза в сила на датата, на която бъде подписано и от двете страни. Никакви разходи, направени преди тази дата, няма да се покриват от ПОМОЩТА НА ЕО.

Приложенията са неразделна част от това Споразумение.

Изготвено в София
Дата, 21.12.2006

Изготвено в София
Дата, 20.12.2006

За ПОЛУЧАТЕЛЯ

За ОБЩНОСТТА

Г-н Любомир Дацов
Заместник министър на финансите
и Национален координатор на помощта

Г-н Майкъл Хъмфрис
Ръководител на Представителството
на Европейската комисия в България

Приложения:

- 1 Рамково споразумение (с неговите Приложения А и Б)
- 2 Специални условия (Приложение В)
- 3 Прозрачност и публичност (Приложение Г)

ПРИЛОЖЕНИЕ „В” КЪМ ФИНАНСОВОТО СПОРАЗУМЕНИЕ

Национална програма част I за България през 2006г.

1. ЦЕЛИ И ОПИСАНИЕ

Национална програма ФАР 2006 беше разработена в съответствие с 6-те основни приоритета, заложи в Многогодишния програмен документ 2004 – 2006. Тя е фокусирана върху 12 секторни цели, свързани с тези приоритети:

	Цели в Националната програма
<i>Цел 01</i>	Политически критерии
<i>Цел 02</i>	Вътрешен пазар и икономически критерии
<i>Цел 03</i>	Земеделие
<i>Цел 04</i>	Транспорт
<i>Цел 05</i>	Заетост, социална политика и образование
<i>Цел 06</i>	Енергетика
<i>Цел 07</i>	Околна среда
<i>Цел 08</i>	Правосъдие и вътрешни работи
<i>Цел 09</i>	Митници и финанси
<i>Цел 10</i>	Административна реформа и капацитет
<i>Цел 11</i>	Икономическо и социално сближаване
<i>Цел 12</i>	Неразпределен пакет за институционално изграждане, Програми и агенции на ЕК, Инструмент за подготовка на проекти

Кратките описания² на отделните проекти, групирани в рамките на изброените секторни цели, са както следва:

² Описанията са индикативни, някои от детайлите може да се променят.

Цел 1: Политически критерии

BG 2006/018-164.01.01 Програма за развитие на гражданското общество	
Продължителност / Фаза	2004-2006 / Година 3
Туининг	не
Бюджет по ФАР	3 мил. евро
Изпълнителна агенция	ЦЗФД

Целта на този проект е да се увеличи ролята на гражданското общество в процеса на формулиране на политиките на всички равнища – национално, регионално и местно – най-вече чрез увеличаване на капацитета на неправителствените организации. Проектът фокусира върху:

1. Участие на НПО в процеса на присъединяване и на гражданското общество в процеса на хармонизиране и приложение на правото на ЕС, най-вече в социалната област, равните възможности, човешките права, защитата на малцинствата, регионалното развитие, опазването на околната среда, защитата на потребителите, проблемите на младежта, науката, културата и общественото здравеопазване;
2. Социална интеграция на малцинствата и уязвимите групи за засилване на толерантността в обществото;
3. Подобряване на прозрачността и предотвратяване на корупцията;
4. Разработване на механизми за публично-частно партньорство за създаване на национални и местни политики и за последващо развитие на устойчиво и независимо гражданско общество чрез иновационни подходи, например социално предприемачество
5. Осигуряване на решение за проблемите на уязвимите групи в селските общности.

Проектът ще се изпълнява чрез грантова схема, разделена на три компонента: национална ГС, регионална ГС и за НПО в селски райони.

Цел 4: Транспорт

BG 2006/018-164.02.01 Укрепване на Българската морска администрация за изпълнение на задълженията ѝ във връзка с водния транспорт, Фаза II	
Продължителност / Фаза	2005-2006 / Година 2
Туининг	не
Бюджет по ФАР	5.916 мил. евро
Изпълнителна агенция	ЦЗФД

Целта на този проект е да укрепи капацитета на Българската морска администрация (БМА) да изпълнява и прилага изискванията на правото на ЕС по сигурността и защитата от замърсяване при мореплаването. По този проект ще се доставят: 1) 4 специализирани плавателни съда, заедно с резервни части, които ще позволят България да извършва редовни инспекции и контрол на замърсяването на околната среда и да предприема

превантивни операции; 2) обучение на персонала на БМА за използване на плавателните съдове и съоръженията на борда им.

С този проект Българската морска администрация ще бъде снабдена с техника, за да посрещне нуждите, възникващи при изпълнение на законодателството на ЕС.

<i>BG 2006/018-164.02.02 Предоставяне на ефективни услуги за търсене и спасяване в българския регион на отговорност за търсене и спасяване</i>	
<i>Продължителност / Фаза</i>	<i>2006</i>
<i>Туининг</i>	<i>Да</i>
<i>Бюджет по ФАР</i>	<i>1.238 мил. евро</i>
<i>Изпълнителна агенция</i>	<i>ЦЗФД</i>

Проектът има за цел да подобри ефективността на операциите по търсене и спасяване в мореплаването чрез укрепване на оперативния капацитет на Българската морска администрация (БМА). Чрез проекта ще се увеличи ефективността на Информационната система за управление на движението на плавателните съдове. Този проект ще бъде изпълнен чрез туининг, който има за цел изпълнението на Националния план за търсене и спасяване съгласно съответното законодателство на ЕС и най-добрите налични практики, както и изработването на дългосрочен план за развитие в българския регион на отговорност за търсене и спасяване. Компонентът за доставка ще осигури специализирано оборудване за *информационната управленска система за търсене и спасяване* и планиране на търсенето в морето.

<i>BG 2006/018-164.02.03 По-нататъшно подобрене на оперативния капацитет на Изпълнителна агенция "Морска администрация"³ за откриване и минимизиране на опасните разливи от товари по река Дунав</i>	
<i>Продължителност / Фаза</i>	<i>2006</i>
<i>Туининг</i>	<i>Не</i>
<i>Бюджет по ФАР</i>	<i>0.708 мил. Евро</i>
<i>Изпълнителна агенция</i>	<i>ЦЗФД</i>

Проектът цели снабдяване на БМА с подходящо плавателно оборудване. (специализирани плавателни съдове), което да позволи изпълнението на задълженията съгласно законодателството на ЕС и други международни инструменти като Конвенцията за сътрудничество по защитата и устойчивото използване на река Дунав, касаеща защитата на околната среда по реката

Договорът за доставка включва:

³ В този документ Изпълнителна агенция „Морска администрация“ ще се цитира за удобство като Българска морска администрация или със съкращението БМА.

- Четири специализирани плавателни съда, включително резервни части, които ще позволят на БМА да извършва ефективни проверки на околната среда, операции за събиране на петролни проби и реакция при замърсяване с петрол;
- Обучение на състава на БМА по използването на плавателните съдове и съоръженията на борда

Цел 8 : Правосъдие и вътрешни работи

<i>BG2006/018-164.03.01: Укрепване на пенитенциарната система в България</i>	
<i>Продължителност/ Фаза</i>	<i>2004-2006 / Година 3</i>
<i>Туининг</i>	<i>Не</i>
<i>Бюджет по ФАР</i>	<i>2.4 млн. евро</i>
<i>Изпълнителна агенция</i>	<i>ЦЗФД</i>

Проектът е продължение на инвестиционен компонент, финансиран по НП ФАР 2005. Целта на проекта е да допринесе за успешната реформа на българската съдебна система и за борбата с престъпността чрез конструктивно и гъвкаво прилагане на закона и изпълнение на наказанията в рамките на българската съдебна система. Проектът е фокусиран върху осигуряването на техническо оборудване за извършване на социално-възпитателна дейност и за обучение на лица, лишени от свобода в съответствие със стандартите на ЕС.

Цел 10: Административна реформа и капацитет

<i>BG2006/018-164.04.01: Неразпределен пакет за институционално изграждане</i>	
<i>Продължителност / Фаза</i>	<i>2004-2006 / Година 3</i>
<i>Туининг</i>	<i>Да – ще бъде програмиран съгласно нуждите</i>
<i>Бюджет по ФАР</i>	<i>5 млн. евро</i>
<i>Изпълнителна агенция</i>	<i>ЦЗФД</i>

Този инструмент ще предостави съдействие за институционално изграждане чрез подкрепа (туининг, туининг-лайт или други форми на техническа помощ) за изпълнение на изискванията, отнасящи се до специфични, неотложни и непредвидени нужди. По-конкретно, този инструмент може да окаже подкрепа за: прилагане на достиженията на европейското законодателство в конкретни области, където все още е нужно съдействие; укрепване на институционалния и оперативен капацитет на органите на публичната администрация; развитие на човешките ресурси в институциите на публичната администрация, отговорни за прилагане на законодателството на ЕС; подкрепа на реформата в публичната администрация и развитие на институциите, ангажирани в настоящето и бъдещото управление на

фондовете от ЕС и на тези, отговорни за защитата на средствата от измами, други нередности и корупция.

Цел 11: Икономическо и социално сближаване

<i>BG2006/018-164.05.01: Подкрепа за повишаване конкурентоспособността на българските предприятия</i>	
<i>Продължителност / Фаза</i>	<i>2004-2006 / Година 3</i>
<i>Туининг</i>	<i>Не</i>
<i>Бюджет по ФАР</i>	<i>6.0 млн. евро</i>
<i>Изпълнителна агенция</i>	<i>Министерство на икономиката и енергетиката</i>

Целта на този проект е да насърчи устойчивото развитие на българските предприятия чрез подобряване на конкурентоспособността им.

Тази последна фаза е продължение на грантовите схеми, финансирани по фази 2004 и 2005 г. Грантовата схема включва два компонента:

а) Консултантска грантова схема, по която да се предостави набор от консултантски услуги, с цел идентифициране на нуждите за развитие на бенефициентите - МСП, произтичащи от присъединяването към ЕС, разработване на бизнес стратегии и планове за тях, мерки за подобряване управлението на качеството и т.н.

б) Грантова схема за повишаване на конкурентоспособността, по която да се предоставят грантове за подкрепа на дейности, насочени към прилагане на изискванията, произтичащи от законодателството на ЕС и международно признатите пазарни стандарти, подкрепа на иновационни и научно-изследователски дейности, подобряване на системите за управление и повишаване професионалната квалификация на персонала.

Цел 12: Други програми

<i>BG2006/018-164.06.01: Инструмент за подготовка на проекти</i>	
<i>Продължителност / Фаза</i>	<i>2004-2006 / Година 3</i>
<i>Туининг</i>	<i>Няма</i>
<i>Бюджет по ФАР</i>	<i>2 милиона евро</i>
<i>Изпълнителна агенция</i>	<i>ЦЗФД</i>

Този инструмент ще засили капацитета на българските институции да подготвят и управляват ФАР проекти и да подобрят взаимодействието помежду си при програмирането по ФАР, включително подготовката на Преходния инструмент. Инструментът за подготовка на проекти ще спомогне за по-добър дизайн на проектите и резултатите по тях. Техническа помощ ще бъде осигурена за предпроектни проучвания, обучения по програмиране, дизайн на проектите и управление на

проектите, подготовка на проекти, технически спецификации, тръжни планове, тръжни досиета и оценки за въздействието на околната среда. Този инструмент ще бъде управляван от Националния координатор на помощта в тясно сътрудничество с Делегацията на ЕС. Помощта ще бъде предоставяна само за подготовка на проекти, свързани с вече одобрени програмни приоритети.

Извлечени поуки

Опитът от изпълнението на програма ФАР през предишни години и оценката на това изпълнение доведоха до извличането на редица поуки от общо естество. Тези поуки са разработени в Доклада за независима оценка на ФАР за България от м. март 2004 г., като направените препоръки според основните изводи са взети под внимание. Освен това, Общият доклад за оценка от декември 2005 г. предостави списък от препоръки, които бяха обсъдени с българските власти по време на Съвместния комитет за наблюдение (СКН) през декември 2005 г. в София.

Постигнати са следните споразумения по отправените препоръки (П):

П1: Организацията, отговорни за изпълнението на проектите за строителство (ИА "Пътища" и Министерството на регионалното развитие и благоустройството) трябва да договорят актуализирането на техническите проекти, веднага след като стане известно, че те ще бъдат включени в предложението за финансиране от ЕС за следващата годишна програма. Също така, отчуждаването на земя за всеки проект по ФАР, където е нужно, трябва да започне на този етап, а не да се изчаква подписването на Финансовото споразумение.

Препоръките трябва да се спазват от всички изпълнителни агенции и звена за изпълнение на проекти, отговорни за проектите за строителство. Някои подобрения бяха инициирани по проекти от финансовите споразумения за 2004 г. и 2005 г. чрез ефикасно използване на средства, осигурени от Инструмента за подготовка на проекти (PPF).

П2: ЦЗФД, съвместно с българските бенефициенти, трябва да осигури договорянето на доставката на офис оборудване за дългосрочния туининг съветник преди неговото/нейното пристигане.

ЦЗФД е подготвило и разпространило детайлни и конкретни инструкции до всички бенефициенти по туининги.

П3: Грантовите схеми по ФАР, свързани с Икономическо и социално сближаване, които вероятно ще се изпълняват след приемането на България в ЕС, трябва да бъдат наблюдавани достатъчно редовно и често, с цел усвояването на отпуснатите средства да не се влияе отрицателно от наличието на подобни мерки, финансирани по Структурните фондове.

Мерките, финансирани по Структурните фондове, ще стартират веднага след приемането на България в ЕС, но изпълнението на първите грантови схеми, финансирани от Структурните фондове, ще започне не по-рано от 2008 г. Това ще ограничи риска от припокриване с грантови схеми, финансирани по ФАР 2004 и ФАР

2005. Необходимо е да се отбележи, че препоръката е практически свързана с програмирането по ФАР 2006 и е взета предвид в процеса на програмиране.

П4: Координацията на средствата по ФАР и останалите не-европейски фондове трябва да се осъществява под контрола на дирекция „Управление на средствата от Европейския съюз” в Министерство на финансите.

Промените в системата, предложени междуременно, трябва да подпомогнат подобряването на координацията в рамките на българската администрация

П5: Ролята и правомощията на Секторните подкомитети за наблюдение (СПКН) по ФАР трябва да бъде засилена и насочена към разрешаване на проблемите в сектора, а също така и към формулирането и приемането на корективни действия.

Туининг проектът на дирекция „Управление на средствата от Европейския съюз” по мониторинг и оценка има за цел да прегледа формите на мониторинговите доклади и да предложи промени в тях, които да ги направят по-полезни за всички заинтересовани страни.

В допълнение, решението да се провеждат срещи на СКН на всеки 6 месеца, позволява бързи реакции по отношение на проблеми, идентифицирани на заседанията на СПКН. Но в случаите, когато са необходими спешни действия, са постигнати споразумения за писмени процедури за препоръка от СКН/СПКН.

П6: Отговорните лица за управление на грантовите схеми трябва да обмислят начини за подобряване контрола на ефективността на проекта. Те трябва да обмислят и начини как извлечените поуки от тези схеми могат да се интегрират в дизайна на бъдещите схеми (от гледна точка на тяхното разгръщане при функционирането на Структурните фондове).

Мониторингови системи съществуват. Обикновено мониторингът се провежда с активното участие на регионалните структури на звената за изпълнение на проекти и Изпълнителните агенции. Задълженията и отговорностите на различните институции са описани в Меморандуми за разбирателство и формализирани във вътрешните правила и процедури за оперативен и финансов мониторинг. В някои случаи са създадени Информационни системи за мониторинг.

Делегацията на ЕК в България е договорила независим мониторинг и оценка на грантовите схеми, финансирани по ФМ 2003 и 2004, на базата на извадков модел, и ще сподели изводите от тях с българската страна.

П7: Необходима е формална структура, която да упражнява контрол на качеството при процеса на програмирането, основно по отношение на проектите фишове.

На нивото на българските власти, съществува формална структура за контрол на качеството по следния механизъм:

1. Секторните координатори осъществяват предварителна оценка на проектите фишове;
2. Експертите от програмните сектори в отдел “Координация на програми и проекти” в дирекция „УСЕС” контролират и оценяват качеството на ПФ;
3. Организируют се работни срещи със Секторните координатори;
4. Разпространени са ръководства и указания до всички потенциални бенефициенти.

ЕК потвърди, че контролът на качеството се осъществява по следната методология:

1. Етап 1 – Предварителна оценка на Логическата матрица,
2. Етап 2 – Детайлна оценка на проектните фишове,
3. Етап 3 – Прецизна корекция на проектните фишове.
4. Етап 4 – Вътрешни консултации в ЕК.

П8: Министерството на финансите трябва да осигури премахването на пропуските в задълженията на България, свързани със законодателството на ЕС, чрез инструменти, които непосредствено могат да бъдат използвани, като например средствата от Неразпределения пакет за институционално изграждане по програма ФАР 2005.

Разпределението на средствата от Неразпределения пакет за институционално изграждане от 2004 и 2005 е ускорена с цел да се адресират своевременно оставащите нужди.

При по-спешни нужди, се осигуряват средства чрез ежегодно одобрявания План на Съвета за Европейска интеграция, както и чрез проекти, финансирани от националния бюджет.

П9: Дирекция „Управление на средствата от Европейския съюз” в Министерството на финансите трябва да разработи програма за обучение на нови бенефициенти за подготовка и изпълнение на проекти.

Предвидено е провеждане на допълнителни обучения през 2006 г.

В допълнение, Службите на Националния координатор на помощта са предоставили на всички бенефициенти по проекти подробна информация за:

1. Документите и ръководствата за програмиране и изпълнение на ФАР;
2. Съществуващите възможности за обучение, свързано с управление на проекти, провеждано от Института по публична администрация и европейска интеграция, както и други обучаващи организации.

Допълнително, изпълнението на проектите се проследява детайлно от ДЕК по време на месечните срещи, а българските власти предоставиха на Комисията в началото на годината актуализирани графици за договарянето на проектите по 2004 и 2005. Това позволява ранно идентифициране на рискове от забавяне и предприемане на корективни действия. Специфични поуки, свързани с отделните сектори, също са извлечени и отразени при разработването на отделните проекти.

Общи програмни условия

Преди да бъде подписано Финансовото споразумение между Комисията и правителството на България, Националният координатор на помощта трябва да предостави на Комисията доказателства, че са предприети необходимите мерки за обезпечаване с адекватни ресурси и персонал на Националния фонд, ЦЗФД, Министерството на регионалното развитие и благоустройството, другите Изпълнителни агенции и Звената за управление на проекти, участващи в изпълнението на настоящата програма.

Преди подписването на Финансовото споразумение между Комисията и правителството на България, Националният координатор на помощта трябва да потвърди наличието на

националното съфинансиране, посочено във всеки проектен фиш и начините за комбиниране на финансирането по ФАР и националното съфинансиране при договаряне на проектите.

Всеки проект, включващ доставка на оборудване и строителство, изисква национално съфинансиране, както е посочено в съответния проектен фиш. В допълнение, всички оперативни и текущи разходи, както и разходите по поддръжка на оборудването, ще се осигуряват от крайните бенефициенти.

В случай, че общата стойност на оборудването или на строителните работи се окаже по-малка от предвидената в проектния фиш, стойността на подкрепата по ФАР ще бъде намалена, за да се запази съотношението на средствата по ФАР и националното съфинансиране, заложено във фиша. Ако общата стойност е по-голяма от стойността, предвидена във фиша, необходимите допълнителни средства ще бъдат предоставени за сметка на допълнително национално съфинансиране.

Преди да бъде подписано Финансовото споразумение между Комисията и правителството на България, Националният координатор на помощта трябва да предостави доказателства на Комисията, че са подготвени проекти на туининг договори, задания и технически спецификации, което да позволи незабавно стартиране на проектите.

За всички проекти, които се изпълняват частично или изцяло чрез туининг, проект на туининг договор трябва да бъде представен за одобрение от Делегацията на ЕК в рамките на три месеца от нотификацията за избор на туининг партньор. Ако в рамките на този период не бъде предоставен такъв проект на туининг договор, Комисията може отново да циркулира проекта сред страните-членки за избор на нов туининг партньор, да обяви търг за техническа помощ или да прекрати неговото изпълнение.

Проектите, които се изпълняват чрез туининг или туининг-лайт изискват пълна ангажираност и участие на висшия ръководен състав на институцията-бенефициент. Освен предоставянето на необходимите човешки и други ресурси на туининг партньора, с цел осигуряване на ефективната му работа, висшият ръководен състав трябва да участва пълноценно в целия процес на разработване и осъществяване на политиките и институционалните промени, необходими за постигане целите на проекта.

По отношение на проекти, включващи повече от едно българско министерство или агенция, Националният координатор на помощта трябва да осигури ефективни механизми за сътрудничество и координация между тези министерства или агенции. Националният координатор на помощта ще извършва цялостен преглед на постигнатия напредък в изпълнението на посочените проекти най-малко на всеки три месеца от датата на подписване на Финансовото споразумение, до крайната дата за сключване на договорите по проектите.

В случай, че този преглед покаже, че към първото тримесечие на последната година за контракуване (2008, освен ако не е посочено друго) съществува значителен риск даден проект или проектен компонент да не бъде договорен, Комисията си запазва правото да предприеме корективни действия, включително при необходимост - реалокация на средствата за други цели или анулиране на проектите, или на съответните им компоненти.

По-подробни условия, специфични за отделните проекти, са описани във всеки проектен фиш.

2. Бюджет

2.1 Бюджетна таблица за 2006

Но	ЦЕЛ	ФАР финансиране			Съфинансиране		ОБЩО
		Институционално изграждане	Инвестиции	Общо ФАР (в €М)	Други източници (**)	Национални средства (*)	
01	Политически критерии	3	0	3	0	0	3
02	Вътрешен пазар и икономически критерии	/	/	/	/	/	/
03	Земеделие	/	/	/	/	/	/
04	Транспорт	0.722	7.14	7.862	0	2.380	10.242
05	Заетост, социална политика и образование	/	/	/	/	/	/
06	Енергетика	/	/	/	/	/	/
07	Околна среда	/	/	/	/	/	/
08	Правосъдие и вътрешни работи	0	2.4	2.4	0	0.8	3.2
09	Митници и финанси	/	/	/	/	/	/
10	Административна реформа и капацитет	5	0	5	0	0	5
11	Икономическо и социално сближаване	0	6	6	0	2	8
12	други	2	0	2	0	0	2
	ОБЩО	10.722	15.54	26.262	0	5.180	31.442

(Разпределението на сумите между бюджетните линии е индикативно в рамките на чл. 5 на Меморандума за разбирателство за създаване на НФ)

(*) Принос от национални, регионални, местни, общински власти, заеми от финансови институции на обществени институции, средства от публични предприятия

(**) частни фондове, заеми от финансови институции за частни лица

2.2. Принципи на съ-финансирането

В съответствие с Насоките за изпълнение на програма ФАР, всички инвестиционни проекти по ФАР, трябва да получат съфинансиране от националния бюджет.

Подкрепата от Общността може да възлиза на максимум 75 % от общите допустими обществени разходи. Данъците не са елемент, допустим за съфинансиране.

Съфинансирането на проекти за институционално изграждане се осигурява от страната-бенефициент, която поема определени разходи, оперативни и за инфраструктура, както и по отношение на финансиране на човешките и други ресурси, необходими за ефективното усвояване на средствата по ФАР.

3. ИЗПЪЛНИТЕЛНИ АГЕНЦИИ

Изпълнителните агенции ще отговарят за под-програмите, както следва:

Централното звено за финансиране и договаряне (ЦЗФД) към Министерство на финансите ще бъде Изпълнителна агенция за всички програми и под-проекти с изключение на проект BG 2006/018 – 164.05.01, за който Изпълнителна агенция ще бъде Министерството на икономиката и енергетиката.

4. МЕРКИ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО

4.1. Метод на изпълнение

Изпълнението на програмата ще следва разпоредбите на чл.53 (1) b (втора алтернатива) от Финансовия регламент⁴. Страната-бенефициент ще гарантира, че всички условия, посочени в чл. 164 (1) (a) - (e) на Финансовия регламент, се спазват през цялото време.

Преди акредитацията на Изпълнителните агенции, предвидена в чл. 12 (2) от Регламент 1266/1999⁵, изборът на проекти, провеждането на търгове и договарянето на средства от страната-бенефициент ще бъдат обект на предварителен контрол от страна на Комисията.

4.2. Общи правила за провеждане на Тръжни процедури

Тръжните процедури се провеждат в съответствие с разпоредбите на Част 2, Раздел IV на Финансовия регламент и Глава 3 от Част 2, Раздел III от неговите Правила за приложение⁶, както и Правилата и процедурите за договори за услуги, доставки и строителство, финансирани от общия бюджет на Европейската общност за целите на сътрудничеството с трети страни, приети от Комисията на 24 януари (C(2006)117).

Договарящите органи трябва да използват процедурните насоки и стандартните формуляри и модели, които съдействат за прилагане на горепосочените правила и са част от “Практическото ръководство за договорните процедури при външните дейности на ЕК” (PRAG), както са публикувани на интернет-страницата на EuropeAid⁷ към датата на старта на съответната тръжна процедура.

4.3. Грантови схеми

⁴ Регламент на Съвета (ЕК, Евратом) 1605/2002 от 25 юни 2002; OJ L 248; 16.9.2002; стр. 1

⁵ Регламент на Съвета (ЕК) 1266/1999 от 21 юни 1999; OJ L 161; 26.6.1999; стр. 68

⁶ Регламент на Комисията (ЕК, Евратом) 2342/2002 от 23 декември 2002; OJ L 357; 31.12.2002; стр. 1 поправен с регламент на Комисията (ЕК, ЕВРАТОМ) 1261/2005 от 20 юли 2005. OJ L 201 от 2 август 2005. стр. 3

⁷ Текущ адрес: http://ec.europa.eu/comm/europeaid/tender/gestion/index_en.htm

Точните правила за изпълнение на грантовите схеми ще бъдат определени в съответните проектни фишове, при спазване на следните принципи:

Процедурите и форматите, които ще се използват при изпълнението на схемите и възлагането на договорите, ще следват тръжните правила за Външна помощ. По-специално, ще бъде отделено необходимото внимание на процеса на избор на проекти. Отделните грантове ще се отпускат в съответствие с разпоредбите на глава 6 от Практическото ръководство, следвайки принципите на децентрализирано управление на Програма ФАР. Преди да приключи акредитацията по Разширената децентрализация на изпълнение, ще се изисква предварителното одобрение на Делегацията на Европейската комисия.

Съответният Ръководител програма, по която се финансира грантова схема, трябва да запази своята отговорност по договарянето и финансирането при изпълнението на схемите. По-специално, Ръководителят програма трябва официално да одобри поканата за предложения, апликационните форми, критериите за оценка, както и процеса на избор на проекти и резултатите от него. Ръководителят програма трябва също да подпише грантовите договори с бенефициентите и да осигури адекватно наблюдение и финансов контрол, които остават под негово разпореждане и отговорност. С тази уговорка, управлението на схемите може да бъде децентрализирано от Ръководителя програма и предоставено на подходящи органи на секторно или регионално ниво.

Изпълнението на определени проекти чрез извършване на строителни дейности, доставки и услуги, които се възлагат на под-изпълнители от крайните бенефициенти на индивидуалните грантове, се подчинява на тръжните правила за Външна помощ към момента на изпълнение. След положителна оценка за капацитета на Изпълнителната агенция да осъществява ефикасно оперативното и финансово управление на схемите⁸, Делегацията на Европейската комисия може да реши да се откаже от предварителното одобрение на възлагането на дейности на под-изпълнители от страна на крайните бенефициенти по индивидуалните грантове. Подробните правила за ролята на Делегацията в горепосочения етап на под-договаряне на средствата ще се конкретизират по подходящ начин чрез размяна на кореспонденция между Делегацията и националните органи, след извършването на гореспоменатата оценка.

Грантовите схеми не трябва да включват проекти, за които приносът на ФАР е под 50 000 или над 2 000 000 евро. Тази долна граница може да бъде отменена в резултат от гореспоменатата оценка на капацитета на Изпълнителната агенция да гарантира добро финансово управление. Долната граница не се прилага в случаите на неправителствени организации.

Финансовите ангажименти по отношение на ФАР ще влязат в сила от датата на подписване на грантовите договори от съответния Ръководител програма. Проектите трябва да бъдат напълно приключени преди изтичане на крайните срокове за изпълнение на договорите по съответното Финансово споразумение.

4.4. Принципи за изпълнение на туининг проекти

Туининг проектите са структурирани под формата на грантов договор (туининг договор), по силата на който администрацията на избраната страна-членка се съгласява да предостави исканата експертиза в сферата на публичния сектор (включително

---

⁸ Вж. Секция 11 и анекс 4 от Ръководството за програмиране по Програма ФАР за 2006

дългосрочното изпращане на служител на тази администрация със задача да консултира на пълен работен ден администрацията на страната-бенефициент в качеството му на постоянен туининг-съветник) срещу възстановяване на направените за целта разходи. Този туининг договор съответства на разпоредбите на чл. 27 на Финансовия регламент и на Част 1, Раздел VI за грантовете на Финансовия регламент и Правилата за неговото прилагане.

В допълнение към разпоредбите на член 160, параграф 1 на горепосочените Правила за прилагане, договарящият орган трябва да използва правилата и процедурите, заложи в редовно актуализираното Туининг ръководство (което включва система от фиксирани ставки и стойности, на базата на които се възстановяват разходите за предоставената експертиза в сферата на публичния сектор от администрацията на избраната страна-членка за стартиране, избор, изпълнение и приключване на туининг проектите).

Туининг ръководството може да бъде намерено на интернет-страницата на ГД “Разширяване” на следния Интернет- адрес:

<http://europa.eu.int/comm/enlargement/pas/twinning/index.htm>

5. Управление на помощта

5.1. Управление на проектите

5.1.1. Отговорности

Националният координатор на помощта (НКП) носи пълната отговорност за програмирането и мониторинга на изпълнението на програмите ФАР.

Националният ръководител (НР) и НКП носят съвместна отговорност за осъществяване на координацията между ФАР, ИСПА и САПАРД, както и Структурните и Кохезионния фонд.

НР и Ръководителите програми (РП) трябва да направят необходимото за изпълнение на програмите в съответствие с процедурите, заложи в указанията на Комисията. Също така, те трябва да следят всички договори необходими за изпълнението на Финансовото споразумение да се възлагат в съответствие с процедурите и стандартните документи за Външна помощ в сила по време на изпълнението на проектите, както и да се спазват правилата на Европейския съюз относно държавните помощи.

5.1.2. Размери на проектите

Всички проекти са на стойност най-малко 2 000 000 евро. Въпреки това, в съответствие с Ръководството за изпълнение на програма ФАР, някои специфични цели могат да изискват проекти на по-ниска стойност, като например:

а) проекти, фокусирани главно върху институционално изграждане, при които участващото българско министерство или агенция притежават ограничен капацитет и не могат да усвоят сума, възлизаща на 2 000 000 евро.

б) проекти, съставляващи част от по-голям многогодишен проект, при които общата стойност на многогодишния проект е по-голяма от 2 000 000 евро.

5.1.3. Краен срок за сключване и изпълнение на договорите; краен срок за програмиране

- (1) Всички договори трябва да бъдат сключени до 30 ноември 2008 г
- (2) Изпълнението на всички договори трябва да приключи до 30 ноември 2009 г. Единствено за следния проект договорите трябва да се изпълнят не по-късно от 30 ноември 2010 г.:

- **BG 2006/018-164.01.01 Програма за развитие на гражданското общество**

Този проект адресира дългосрочното развитие на политически проблеми. Освен това, многогодишната рамка има за цел осигуряване на значителни финансови средства в това направление след присъединяването.

При никакви обстоятелства периодът за договаряне на проектите, изпълнявани по настоящата програма, не може да надвишава три години, считано от датата на глобалния ангажимент (чл. 166 (2) FR). Бюджетни ангажименти, по които не са извършвани плащания в рамките на тригодишния период, считано от датата на поемане на ангажимента, следва да бъдат анулирани (чл. 77 (3) FR).

(3) В условията на действие на системата за децентрализирано изпълнение, пълното тръжно досие трябва да бъде предоставено на Делегацията на ЕК за одобрение не по-късно от 6 месеца след подписване на Финансовото споразумение. В случай на неспазване на тези изисквания, страната-бенефициент информира Съвместния комитет за наблюдение, който може да препоръча прехвърляне на средства или тяхното анулиране съгласно чл. 5 на Меморандума за разбирателство на Национален фонд.

5.1.4. Оценка за въздействието върху околната среда и опазване на природата

Процедурите за оценка за въздействието върху околната среда, както е заложено в Директивата за оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС)⁹, са напълно приложими за всички инвестиционни проекти, изпълнявани по програма ФАР. Ако Директивата за ОВОС не е напълно транспонирана в националното законодателство, процедурите трябва да са сходни на тези, установени в горепосочената Директива. Ако един проект попада в рамките на анекс I или анекс II на директивата за ОВОС, прилагането на процедурата за ОВОС трябва да бъде документирано¹⁰.

Ако съществува възможност изпълнението на проекта да окаже въздействие върху природен резерват, трябва да бъде извършена и документирана¹¹ оценка според член 6 на Директивата за Хабитатите.

Всички инвестиционни проекти трябва да бъдат изпълнявани в съответствие с екологичното законодателство на Общността. Проектните фишове трябва да съдържат специфични клаузи за съответствие с европейското законодателство в областта на околната среда, според вида дейност, която се извършва по всеки инвестиционен проект.

5.2. Финансово управление

⁹ 85/337/ЕЕС; OJ L 175/40; 5.7.1985, с измененията ѝ.

¹⁰ в Анекс ЕІА към съответния инвестиционен проектен фиш.

¹¹ в Анекс «Опазване на околната среда» към съответния инвестиционен проектен фиш

5.2.1. Принципи и отговорности

Националният фонд (НФ) в Министерството на финансите, ръководен от Националния ръководител, упражнява надзор върху финансовото управление на Програмата и носи отговорност за отчитане пред Европейската комисия. Националният ръководител носи пълната отговорност за финансовото управление и финансовата отчетност на средствата по ФАР до приключване на съответната Програма.

Националният ръководител трябва да гарантира, че правилата, предписанията и процедурите по ФАР, отнасящи се до отчитане и финансово управление, се спазват и че е налице функционираща информационна система за отчетност на проектите.

Комисията ще преведе средства на Националния фонд в съответствие с Меморандума за разбирателство, подписан между Комисията и Правителството на България през декември 1998 г.

Средствата ще бъдат преведени след подаване на искане от страна на Националния ръководител в отделна банкова сметка, деноминирана в евро, която ще бъде открита и обслужвана от Националния фонд в Централната банка или в гарантирана от Правителството банка. По принцип, всички банкови сметки следва да носят лихва.

Според Чл. 3 & 4 от правилата за изпълнение на Финансовия регламент лихвите са собственост на Страната – бенефициент. Но Националният ръководител трябва да осигури действителното регистриране на лихвите изцяло към националния бюджет. Освен това, Националният ръководител ще осигурява редовна отчетност по отношение на лихвите чрез системата Персеус.

5.2.2. Плащания към Национален фонд

Първо плащане¹² до 20% от средствата, които ще се управляват на местно ниво, ще бъде преведено на Националния фонд след подписване на Финансовото споразумение и споразуменията между Националния фонд и Изпълнителните агенции (ИА)/Централното звено за финансиране и договаряне (ЦЗФД). Националният ръководител също трябва да предостави на Комисията списък с назначените Ръководители на програма, както и описание на съществуващата система, наблягайки по-специално на потока от информация между Националния фонд и Изпълнителните агенции/Централното звено за финансиране и договаряне и начина, по който ще се осъществят плащанията между тях.

Две допълнителни плащания¹³ ще бъдат извършени до 30% от средствата, които ще се управляват на местно ниво. Второто плащане ще стартира, когато 5% от общия отпуснат бюджет са вече разплатени от Изпълнителните агенции и Централното звено за финансиране и договаряне. Третото плащане може да бъде поискано когато 35% от целия бюджет са вече разплатени.

---

¹² Представлява предварително финансиране, както е указано в чл 105 (1) в Правилата за изпълнение на Финансовия регламент

⁵ Представляват междинни плащания или подновяване на предварителното финансиране, както е указано в чл 105 (1) в Правилата за изпълнение на Финансовия регламент

Последното четвърто плащане ще бъде осъществено, когато 70% от целия бюджет са вече разплатени и всички договори са сключени.

По изключение, Националният ръководител може да поиска по-голям от съгласувания процент на средствата, когато това може да бъде обосновано от прогнозен паричен поток, които да показва, че предвиденият паричен поток за следващия период ще надхвърли този процент. В случаите, когато общата сума, депозирана в Националния фонд, Изпълнителните агенции и ЦЗФД, превишава 15% от общия бюджет на Програмата, Комисията може по изключение да позволи плащане, само ако Националният ръководител надлежно представи доказателства, че договорните задължения не могат да бъдат изпълнени с наличните средства.

5.2.3. Плащания от Национален фонд към Изпълнителна агенция

Националният фонд извършва плащания към Изпълнителните агенции, включително ЦЗФД, в съответствие с Договорите за изпълнение, подписани между Националния фонд и Изпълнителните агенции и ЦЗФД. Банкови сметки за под-програми ще бъдат открити на името на съответната Изпълнителна агенция/ЦЗФД, отговорна за финансовото управление на съответната под-програма в съответствие с член 13 от Меморандума за разбирателство за създаване на НФ.

Доколкото Програмата се изпълнява в условията на децентрализация, всеки индивидуален договор за изпълнение трябва да бъде предварително одобрен от Европейската комисия. В случаите, когато Националният фонд сам по себе си е разплащателно тяло за ЦЗФД/ИА, няма да се извършва превод на средства от Националния фонд към ЦЗФД. Всяка от Изпълнителните агенции и ЦЗФД трябва да бъде управлявана от Ръководител програма /РП/, определен от Националния ръководител, след консултация с НКП. РП отговаря за всички операции, извършени от съответната ИА/ЦЗФД.

5.2.4. Плащания на Национален фонд за участие в програми и агенции на Общността

Няма

5.2.5. Плащания в случаите на клаузи за задържане на средствата

По отношение на договорите, включващи задържащи клаузи (напр. задържане на средства за гаранционен период), Изпълнителната агенция носи пълната отговорност за управление на средствата до настъпване на датата за извършване на окончателно плащане, както и за гарантиране, че въпросните средства ще бъдат използвани само за плащания във връзка със задържащата клауза.

Изпълнителната агенция допълнително носи пълната отговорност спрямо изпълнителите по отношение на задълженията, свързани с клаузите за задържане на средства. Средствата, които не са изплатени на изпълнителите след извършване на окончателните плащания, ще бъдат върнати обратно на Комисията.

5.2.6. Приключване на плащанията и осчетоводяване

Не по-късно от шестнадесет месеца след приключване на изпълнението на договорите, Националният фонд представя окончателна декларация за изразходваните средства и окончателен доклад за техническия напредък, включващи както помощта по ФАР, така

и националното съфинансиране и оценка на редовността, точността и истинността на преведените плащания. Крайният заверен разход трябва към този етап да съответства на първоначалната сума по договорите, намалена с удръжките и спестяванията, съгласувани с изпълнителя в процеса на изпълнение на договора. Това също трябва да съответства на направените плащания заедно с всички суми, заделени за изпълнение на задържащите клаузи.

Ако плащанията, получени от Комисията надхвърлят крайния заверен разход, Националният фонд връща остатъка от сумата при подаването на окончателната декларация за изразходваните средства. Ако предстоят плащания (с изключение на средства по клаузите за задържане на средства по договора), НФ трябва да обясни и прогнозира финализирането на плащанията. НФ докладва на тримесечие за средствата по клаузите за задържане и по предстоящите плащания. Ако те не са изплатени на изпълнителя, се връщат на Комисията.

След оценка на окончателната декларация, Комисията преценява дали да изключи някой разход от плащанията на ЕС, ако той не е извършен в съответствие с правилата на ЕС.

Резултатите от проверката на Комисията и нейните заключения относно това дали да се изключат разходи от финансирането, се съобщават в писмен вид на НФ, който има един месец срок да отговори също в писмена форма.

Ако не се стигне до съгласие в едномесечен срок от получаването на отговора на НФ, Комисията решава относно плащанията, които следва да бъдат изключени, вземайки под внимание най-вече степента на несъответствие, естеството и сериозността на нарушението, както и финансовите щети, претърпени от Общността.

Следвайки взетото решение за плащанията, които следва да бъдат изключени, всички недопустими разходи се възстановяват, без това да се отрази на мерките спрямо нарушенията и последващите финансови компенсации, посочени по-долу.

Средствата ще се възстановяват, или чрез директно връщане от Националния фонд, или чрез компенсации съгласно правилата на ЕС.

6. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

Изпълнението на проектите ще бъде наблюдавано от Съвместен комитет за наблюдение (СКН). Той включва Националния ръководител (НР), Националния координатор на помощта (НКП) и службите на Комисията. СКН провежда срещи поне веднъж годишно, за да прави преглед на всички програми, финансирани по ФАР, с цел оценка на напредъка в изпълнението им по отношение на постигане на целите, залегнали във Финансовите споразумения и Партньорството за присъединяване. СКН може да препоръча смяна на приоритетите и/или преразпределение на средствата по ФАР. СКН извършва преглед веднъж годишно на напредъка на всички програми, подкрепяни чрез пред-присъединителните инструменти на ЕС (ФАР, ИСПА и САПАРД).

За Програма ФАР, СКН ще бъде подпомаган от Секторни под-комитети за наблюдение (СПКН), които включват Националния координатор на помощта, Ръководителя програма за всяка Изпълнителна агенция (и където е приложимо - за Централното звено за финансиране и договаряне) и службите на Комисията.

СПКН ще прави детайлен преглед на напредъка на всяка Програма, включително нейните компоненти и договори, групирани от СКН в подходящи сектори за наблюдение. Всеки сектор ще бъде наблюдаван от един СПКН на базата на редовни мониторингови доклади, изготвяни от Изпълнителната агенция и междинни оценки, изготвени от независими оценители. СПКН ще представя препоръки по аспекти, свързани с управлението и формата на проектите и ще осигурява изпълнението на тези препоръки. СПКН ще докладва на СКН, на който ще предоставя обобщени, подробни доклади за всички програми, финансирани по ФАР в съответния сектор.

Службите на Комисията ще осигурят изготвянето на междинни (централизирани или децентрализирани) и/или последващи оценки на Програмата.

7. РАВНОПОСТАВЕНОСТ

Еднакви възможности и равенство на половете са основните принципи, застъпени в Договора, които са отразени в програмирането и изпълнението на помощта по ФАР.

8. ОДИТ, ФИНАНСОВ КОНТРОЛ, МЕРКИ ПРОТИВ ИЗМАМИТЕ, ПРЕВАНТИВНИ И КОРЕКТИВНИ ДЕЙСТВИЯ

8.1. Супервизия и финансов контрол от страна на Комисията и Европейската сметна палата

Всички Финансови споразумения, както и всички, произтичащи от тях договори са обект на супервизия и финансов контрол от страна на Комисията (вкл. на Европейски офис за борба с измамите), както и на одити от Европейската сметна палата. Доколкото Разширената децентрализирана система за изпълнение все още не е приложима спрямо Изпълнителните агенции на страната-бенефициент, контролът включва мерки от страна на Делегацията като предварителна проверка на търговете и договарянето в страната-бенефициент.

За осигуряване на ефективна защита на финансовите интереси на Общността, Комисията (включително и Европейския офис за борба с измамите) може да извърши проверки и инспекции на място съгласно процедурите, предвидени в Регламент 2185/96¹⁴.

Гореописаните проверки и одити са приложими спрямо всички изпълнители и подизпълнители, които са получили средства на Общността.

Без с това да се намаляват отговорностите на Комисията и Сметната палата на ЕС¹⁵, сметките и операциите на Националния фонд и, където е приложимо, на Централното звено за финансиране и договаряне, както и на всички съответни Изпълнителни агенции, могат да бъдат проверявани по преценка на Комисията от самата Комисия или от външни одитори, наети от Комисията.

---

⁶ Регламент на Съвета (ЕС, Euratom) 2185/96 от 11 ноември 1996, OJ L 292; 15.11.1996; стр. 2

¹⁵ както се посочва в Общите условия, свързани с Финансовия меморандум, приложен към Рамковото споразумение

8.2. Задължения на страната-бенефициент

8.2.1. Одит и финансов контрол

С оглед осигуряване на добро финансово управление на средствата по ФАР, страната-бенефициент трябва да има система за управление и контрол на помощта, съответстваща на приетите основни принципи и стандарти.

Тази система трябва да покрива изискванията на чл. 164 от Финансовия регламент и в частност да осигурява по адекватен начин коректност, редовност и допустимост на исканията за подкрепа от Общността.

Системата за управление и контрол на страната-бенефициент трябва да осигурява в достатъчна степен проследяване на одитната пътека, както е посочено в чл. 7 (2) на Регламент 438/2001¹⁶.

Компетентните национални органи за финансов контрол ще провеждат съответстващ финансов контрол на всички институции, участващи в изпълнението на Програмата.

Всяка година до Комисията ще бъдат изпращани план за одит, обобщение на резултатите от неговото провеждане и препоръките от проведения одит, както и на предприетите мерки в резултат на препоръките от минали одити. Докладите от одита ще бъдат на разположение на Комисията.

8.2.2. Превантивни мерки

Страната-бенефициент трябва да вземе необходимите мерки за предотвратяване и противодействие на активните и пасивни корупционни¹⁷ практики във всеки етап на тръжната процедура или процедурата по сключване на договорите, както и по време на изпълнение на съответните договори.

Властите на страната-бенефициент, вкл. служителите, отговорни за изпълнение на Програмата, ще предприемат всички необходими предпазни мерки с цел избягване на какъвто и да е риск или на конфликт на интереси и ще информират незабавно Комисията за всеки възникнал конфликт на интереси или за всяка ситуация, която би могла да доведе до възникването на такъв конфликт.

8.2.3. Мерки против измамите и корективни действия

Страните-бенефициенти на първо място носят отговорност за осигуряване на разследване и задоволително разрешаване на предполагаеми и действителни случаи на измами и нередности, контролирани от страната или от Общността.

---

¹⁶ Регламент на Комисията (ЕС, Euratom) 438/2001 от 2 март 2001, OJ L 63; 3.3.2001, стр.21

¹⁷ Активна корупция означава умишлено действие на този, който обещава или дава, директно или чрез посредник, предимство от всякакъв вид за себе си или за трета страна, за да действа или да се въздържа от действие съобразно задълженията си или в изпълнение на неговите функции, като официално лице, по начин, който накърнява или има опасност да накърни финансовите интереси на ЕС.

Пасивна корупция означава умишлено действие на длъжностно лице, което директно или чрез посредник, изисква или получава предимства от всякакъв вид за себе си или трета страна, или приема обещание за такова предимство, за да действа или да се въздържа от действие съобразно задълженията си или в изпълнение на неговите функции като официално лице, по начин, който накърнява или има опасност да накърни финансовите интереси на ЕС.

Националните власти трябва да осигурят функционирането на контролен и отчетен механизъм, еквивалентен на предвидения в Регламент 1681/94¹⁸.

Конкретно, всички предполагаеми или действителни случаи на измами¹⁹ и нередности²⁰, както и всички свързани с тях мерки, предприети от съответната държавна институция, трябва да бъдат докладвани на службите на Комисията незабавно. В случай, че няма предполагаеми или действителни случаи на измами или нередности за докладване, страната-бенефициент следва да информира Комисията за този факт в срок до два месеца след края на всяко тримесечие.

В случай на нередност или измама, страната-бенефициент трябва да извърши необходимите финансови корекции, изисквани за всяка отделна нередност. Корекциите, направени от страната-бенефициент, трябва да включват прекратяване на цялата или на част от помощта от Общността. Фондовете на Общността, освободени по този начин, могат да се използват отново от НФ за целите на Програмата, във връзка с чл. 5 от Меморандума за разбирателство за създаване на НФ.

8.3. Възстановяване на средства в случай на нередности и измами

Всяко доказано нарушение²¹ или измама²², разкрити по време на изпълнението на Програмата или в резултат на одит води до възстановяване на средствата от Комисията.

Ако, след извършване на необходимите проверки, Комисията установи, че:

(а) страната-бенефициент не е спазвала задълженията си да предотвратява, открива и коригира нарушенията или

(б) изпълнението на даден проект не обосновава част или цялата предоставена за него помощ или

(в) са налице сериозни грешки в системите за управление или контрол, които могат да доведат до нарушения

Комисията може да спре по-нататъшни плащания по Програмата и, обосновавайки причините, да поиска от страната-бенефициент да представи коментари и при необходимост да извърши съответните корективни действия, в рамките на определен период от време.

¹⁸ Регламент на Комисията (ЕС) 1681/94 от 11 юли 1994; 12.7.94; стр. 43

¹⁹ Измама означава умишлено действие или пропуск свързан с: използване или представяне на грешни, некоректни или непълни отчети или документи, които водят до грешно разпределение или неправилно задържане на средства от общия бюджет на Общността или от управляваните от нея, или от нейно име, бюджети; непредставяне на информация в нарушение на конкретни задължения със същия ефект; некоректно използване за такива средства за цели различни от тези, за които са били отпуснати първоначално.

²⁰ Нередност означава всяко нарушение на разпоредбите на националното или европейското законодателство, на този Финансов меморандум или последващи договори, което е резултат от действие или пропуск на икономически посредник, и има или ще има ефект на накърняване на общия бюджет на Общността или на бюджети управлявани от нея, посредством нецелесъобразни разходи. Терминът "Европейско законодателство" в този контекст ще означава целостта от общи правила валидни за страните по Финансовия меморандум (напр. Европейските споразумения, Рамковите споразумения, Меморандума за разбирателство за създаване на Национален фонд и т.н.)

²¹ виж горната дефиниция

²² виж горната дефиниция

Ако не се стигне до съгласие в определения от Комисията срок и ако необходимите корекции не са налице, Комисията може, вземайки предвид коментарите, представени от страната-бенефициент, да реши в тримесечен срок да:

- (а) намали или спре плащанията по въпросната Програма, или
- (б) извърши необходимите финансови корекции, като преустанови цялата или част от помощта, предоставена по Програмата.

При вземане на решение за сумата на корекцията, Комисията ще се ръководи от принципа на пропорционалност, вида на нарушението и степента и финансовите последици на разкритите нарушения в системите за управление и контрол на страната-бенефициент.

При липса на решение по точка (а) или (б), следващите плащания по Програмата незабавно ще бъдат възстановени.

Националният ръководител ще осигури възстановяване на всички неувоени или грешно разплатени суми в срок до 60 календарни дни от датата на уведомяване. Ако той не възстанови дължимите на Комисията суми, страната-бенефициент дължи сумите на Комисията.

Лихви по дължимите суми за закъснели плащания ще се начисляват върху невъзстановените суми в съответствие с Финансовия регламент.

9. Прозрачност и публичност

Съответният Ръководител Програма носи отговорност за предприемането на всички необходими мерки за осигуряване на публичност на всички дейности, финансирани по Програмата. Това ще се извършва в тясно сътрудничество с Комисията. Повече подробности са изложени в Приложение “Прозрачност и Публичност”.

10. Специални условия

В случай, че поетите ангажменти не са изпълнени по причини, произтичащи от страна на българското правителство, Европейската комисия по своя преценка може да преразгледа Програмата, така че да я отмени изцяло или отчасти и/или да преразпредели неизползваните средства за други цели, съответстващи на целите на Програма ФАР.